

Безробіття

Вчитель економіки: **Макарчук І.І.**

Основні питання уроку:

1. Сутність і загальні причини безробіття.
2. Види безробіття.
3. Рівень безробіття.
4. Види зайнятості. Закон Оукена.
5. Соціально-економічні наслідки безробіття.
6. Шляхи подолання безробіття (роль держави).

Основні поняття уроку:

- Зайняте населення;
- Безробітні;
- Економічно активне населення (робоча сила);
- Безробіття: фрикційне, структурне, циклічне;
- Повна зайнятість;
- Неповна зайнятість.

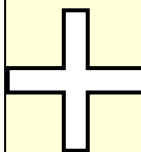
Сутність і загальні причини безробіття

Категорії населення країни

Економічно активне населення (робоча сила)

Зайняте

Люди, забезпечені оплачуваними робочими місцями

Безробітні

Ті, хто не має роботи але активно її шукає (в Україні громадяни працездатного віку, зареєстровані в службі зайнятості)

Безробіття

вимушена незайнятість частини економічно активного працездатного населення.

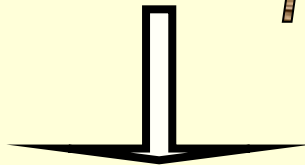
Причини безробіття:

- Глибокі структурні зрушення в економіці;
- Зміни в демографічній структурі населення;
- Нерівномірне розміщення продуктивних сил;
- Упровадження нових технологій;
- Сезонні коливання рівня виробництва в галузях економіки;
- **Запропонуйте власні причини безробіття.**

Види безробіття:

- **Фрикційне** – тимчасове, пов'язане з добровільним пошуком роботи, очікуванням роботи, пошук роботи після закінчення ВУЗу.
- **Структурне** (технологічне) – пов'язане з структурними зрушеннями в економіці, коли змінюється попит на професію у результаті інновацій та технологічних перетворень.
- **Циклічне** – виникає в період економічного спаду, коли пропозиція робочої сили перевищує попит на неї (“дефіцит попиту”).

природне безробіття

фрикційне + структурне

Визначення рівня безробіття:

- Рівень безробіття (u) визначається відношенням кількості безробітних (U) до ЕАН, тобто робочої сили (L) у відсотках:

$$u = (U:L) \times 100\%$$

- ЕАН (робоча сила):

$$L = E + U$$

E – кількість зайнятих (особи, що мають роботу)

- Населення країни (N); непрацездатне населення (UN):

$$N = L + UN$$

- Рівень природного безробіття:

$$u_{nat} = u_{str} + u_{fr}$$

- Рівень фактичного безробіття:

$$u = u_{str} + u_{fr} + u_c$$

- Рівень зайнятості:

Рівень зайнятості = (зайняте населення : доросле населення) x 100%

Види зайнятості:

- **Повна зайнятість** – зайнятість на рівні природного безробіття (говорить про відсутність циклічного безробіття). Реальний обсяг ВВП, який виробляється за умов повної зайнятості називають потенційним ВВП.
- **Неповна зайнятість** – перевищення фактичного рівня безробіття на природнім (говорить про наявність циклічного безробіття).

Закон Оукена

- Показує зв'язок між рівнем циклічного безробіття і зменшенням фактичного ВВП в порівнянні з обсягом ВВП при повній зайнятості.
- Якщо фактичний рівень безробіття перевищує його природний рівень на 1%, то економіка недотримує реального ВВП на 2,5 %.

$$(Y - Y^*) : Y \cong -b (u - u^*)$$

Y – фактичний ВВП;

Y^* – потенційний ВВП;

u – фактичний рівень безробіття;

u^* – природний рівень безробіття;

$(u - u^*)$ – циклічне безробіття;

b – коефіцієнт чутливості ВВП до динаміки циклічного безробіття (2,5%)

Наслідки безробіття

- Головною економічною ціною безробіття є не випущена продукція. Втрачена продукція визначається в макроекономіці як **розрив ВВП** (утрати ВВП) – показник, що характеризує коливання фактичного обсягу ВВП навколо потенційного.

$$\frac{Y - Y^*}{Y^*}$$

Y – фактичний ВВП, Y^* – потенційний ВВП

Наслідки безробіття:

- Втрата незайнятими працівниками кваліфікації, почуття самоповаги, деградація;
- Зменшення доходів населення;
- Соціальні потрясіння, зростання злочинності;
- Необхідність додаткових суспільних витрат;
- **Запропонуйте інші наслідки безробіття.**

Шляхи подолання безробіття

(державне регулювання зайнятості населення)

- Законодавче регулювання умов найму та використання робочої сили;
- Створення нових робочих місць;
- Стимулювання розвитку дрібного та середнього бізнесу;
- Заходи з підготовки та перепідготовки робочої сили;
- Покращення інформованості населення про вакансії на ринку праці
- **Запропонуйте інші заходи.**

Висновки:

- **Розв'яжіть задачу:**

Фрикційне безробіття – 3%; структурне – 4%; фактичне – 12%. Потенційний ВВП 130млн. гр.од.

Визначте фактичний ВВП країни.

- **Дайте відповідь на питання:**

1. Що таке безробіття, його види?
2. Як визначити рівень безробіття?
3. Назвіть приклади соціально-економічних наслідків безробіття.
4. Роль держави у подоланні безробіття.

Розв'язок

1. Природний рівень безробіття

$$U_{nat} = U_{fr} + U_{str} = 3\% + 4\% = 7\%$$

2. Циклічне безробіття

$$U_c = U - U_{nat} = 12\% - 7\% = 5\%$$

3. За законом Оукена скорочення реального ВВП

$$5\% \times 2,5\% = 12,5\%$$

4. Фактичний ВВП

$$\text{ВВП} = 130 - (130 \times 0,125) = 113,75 \text{млн.гр.од.}$$

Домашнє завдання

- **Розв'яжіть задачу.**

Кількість населення країни становить 200млн. осіб, з них: 48млн. – діти до 16р та особи, що перебувають у спеціальних закладах; 40млн. – особи пенсійного віку; 12млн. – домогосподарки; 8млн. – не бажають працювати; 9млн200тис. – безробітні.
Розрахуйте рівень безробіття в країні.

- **За допомогою Інтернет-ресурсів** дізнайтесь про показники безробіття в Україні за останні 10 років. Поясніть причини.